

อาชญาต บทที่ ๔

ปโรกขาวิภัตติ : คำกริยาอดีตกาล

ใช้กับเหตุการณ์ที่ผ่านมาก่อนกำหนดเวลาที่
แน่นอนไม่ได้

วิภัตติหมวดที่ ๔ : ปโรกขาวิภัตติ

บุรุษ	ปรัสสบาท		อัตตโนบาท		โยคะ
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.	
ปจฺจบุรุษ	อ	อุ	ตฺถ	เร	นามโยคะ
มัชฌิมบุรุษ	เอ	ตฺถ	ตฺถโ	วฺโห	ตุมหโยคะ
อุตตมบุรุษ	อํ	มฺห	อํ	มฺเห	อํมหโยคะ

วิภัตติอาขยาตหมวดที่ ๔ : ปโรกขา

๑.ปโรกขาวิภัตติ

บอกอดีตกาลไม่มีกำหนด แปลว่า ...แล้ว

อุ.เตนาห ภควา. (เตน+อาห =เตนาห)

เพราะเหตุ^๕นั้น อ.พระผู้^{๒๗}มีพระภาคเจ้า ตรัสแล้ว.

อุ.เตนาหุ โปราณา. (เตน+อาหุ =เตนาห)

เพราะเหตุ^๕นั้น อ.พระโบราณาจารย์ ท. กล่าวแล้ว.

๒.บุรุษและโยคะ

วิภัติคำอาขยาตใช้ลงหลังธาตุและปัจจัยบอกให้รู้กาล บท วจนะ และบุรุษ ภาษาบาลีกำหนดให้ประธานกับกิริยาต้องมีวจนะและบุรุษเสมอกัน วิภัติคำอาขยาตจึงแบ่งออกเป็น ๓ บุรุษ ๒ วจนะ เช่นเดียวกับปุริสศัพท์นามเพื่อให้เข้าคู่กัน ในวิภัติแต่ละฝ่าย

-วิภัติคู่ที่ ๑ เป็นปฐมบุรุษ [ใช้กับคนที่เราพูดถึง คือ โส, เต]

-วิภัติคู่ที่ ๒ เป็นมัชฌิมบุรุษ [ใช้กับคนที่เราพูดด้วย คือ ตู, तुम्हे]

-วิภัติคู่ที่ ๓ เป็นอุตตมบุรุษตามลำดับ [ใช้กับตัวเราเอง คือ อห, मय]

กิริยาเป็นบุรุษใดต้องประกอบประธานให้มีบุรุษตรงกับกิริยาเสมอ

การประกอบประธานให้มีบุรุษและวจนะตรงกับกิริยา เรียกว่า โยคะ
โดยปกติมักกล่าวสั้น ๆ ว่า โยค (อ่านว่า โยก)

ตารางสรุปบุรุษและโยคะในหมวดปโรกขาวิภัตติฝ่ายปรัสสบท

บุรุษ	วิภัตติ	โยคะ	คำอธิบาย	ประธานเอก.	ประธานพหู.
ปฐม.	อ, อุ	นามโยคะ	ประกอบนามนาม เป็นประธาน	โส, ปุริโส คู่กับ อ	เต, ปุริสา คู่กับ อุ
มัชฌิม.	เอ, ตฤ	ตุมหโยคะ	ประกอบ ตุมห เป็นประธาน	ตฺวํ คู่กับ เอ	ตุมฺहे คู่กับ ตฤ
อุตตม.	อํ, มฺห	อัมหโยคะ	ประกอบ อมฺห เป็นประธาน	อหํ คู่กับ อํ	มยํ คู่กับ มฺห

๓. กฎเกณฑ์ประจำหมวดปโรกขาวิภัตติ

- อ   คงรูป (แต่ไม่ปรากฏรูป) เช่น
    อาห (กล่าวแล้ว),   จุงกม (จงกรมแล้ว)
    ชคม (ไปแล้ว),   จกร (เที่ยวไปแล้ว)
- อุ   อาหุ (กล่าวแล้ว),   จุงกมุ (จงกรมแล้ว)
- เอ   คงรูป เช่น
    จุงกเม (จงกรมแล้ว),   ชคเม (ไปแล้ว)
- ตฤ   คงรูป ลง อิ อาคม เช่น
    จุงกมิตฤ (จงกรมแล้ว),   ชคมิตฤ (ไปแล้ว)

-อํ ครงรูป เชน

จงกมํ (จงกรมแลว), ชคมํ (ไปแลว)

-มฺห ครงรูป ลง อี อาคม เชน

จงกมิมฺห (จงกรมแลว), ชคมิมฺห (ไปแลว)

-ตฺถ ครงรูป ลง อี อาคม เชน

จงกมิตฺถ (จงกรมแลว), ชคมิตฺถ (ไปแลว)

-เร ครงรูป ลง อี อาคม เชน

จงกมิเร (จงกรมแลว), ชคมิเร (ไปแลว)

-ตฺโถ   คกรรูป ลง อี อาคม เช่น
            จกมิตฺตฺโถ (จกกรมแล้ว),   ชคมิตฺตฺโถ (ไปแล้ว)

-วฺโห   คกรรูป ลง อี อาคม เช่น
            จกมिवฺโห (จกกรมแล้ว),   ชคมिवฺโห (ไปแล้ว)

-อึ   คกรรูป ลง อี อาคม เช่น
            จกมึ (จกกรมแล้ว),   ชคมึ (ไปแล้ว)

-มฺเห   คกรรูป ลง อี อาคม เช่น
            จกมิมฺเห (จกกรมแล้ว),   ชคมิมฺเห (ไปแล้ว)

-ลง อี อาคมหน้าวิภัตติที่เป็นพยัญชนะเสมอ (ตฺถ, มฺห, เร, ตฺโถ, วฺโห, มฺเห)

หลักการท่าเทวภาวะธาตุและอัมภาส เบื้องต้น

ธาตุที่สามารถทำเทวภาวะธาตุได้มีเงื่อนไขดังนี้

๑. ธาตุทุกตัวที่ลง **ข, ฉ, ส** บัจจัย ในความปรารถนา
๒. ธาตุทุกตัวที่ลงวิภัตติหมวดคปโรภชา ถ้าไม่แปลงเป็นอย่างอื่น ต้องทำเทวภาวะก่อนเสมอ (แปลงเป็นอย่างอื่นเช่น **พฐ** แปลงเป็น **อาห, คม** แปลงเป็น **คจฺฉ, คณฺฉ** เป็นต้น)
๓. ธาตุเหล่านี้ คือ **ทา** (ให้), **หุ** (บูชา), **หา** (สละ), **ธา** (ทรงไว้), **จา** (ยื่น), **ปา** (ดื่ม) ทำเทวภาวะได้, **ภู** (มี, เป็น)
๔. ธาตุบางตัวที่ลง **อ** บัจจัยทำเทวภาวะได้ เช่น **กม** (เดิน), **จล** (ลั่น), **คม** (ไป), **ลป** (กล่าว)

๑.การทำทวารภาวะธาตุ หมายถึงการช้อนอักษรถิ่นธาตุเข้ามา
หน้าธาตุอีก ๑ ตัวพร้อมทั้งสระและพยัญชนะ

ธาตุปกติ : ฎ+อ+อ

ทำทวารภาวะธาตุ : ฎฎ+อ+อ

ธาตุปกติ : กม+อ+ติ

ทำทวารภาวะธาตุ : กกม+อ+ติ

ธาตุปกติ : หา+อ+ติ

ทำทวารภาวะธาตุ : หาหา+อ+ติ

ธาตุปกติ : หุ+อ+ติ

ทำทวารภาวะธาตุ: หุหุ+อ+ติ

ธาตุปกติ : ภูช+ข+ติ

ทำทวารภาวะธาตุ: ภูภูช+ข+ติ

ธาตุปกติ : ฆส+ฉ+ติ

ทำทวารภาวะธาตุ: ฆฆส+ฉ+ติ

ธาตุปกติ : กิต+ฉ+ติ

ทำทวารภาวะธาตุ: กิกิต+ฉ+ติ

ธาตุปกติ : ทา+อ+ติ

ทำท้าวภาวะธาตุ: ทาทา+อ+ติ

ธาตุปกติ : ปา+อ+ติ

ทำท้าวภาวะธาตุ: ปาปา+อ+ติ

ธาตุปกติ : คม+อ+ติ

ทำท้าวภาวะธาตุ: คคม+อ+ติ

ธาตุปกติ : จา+อ+ติ

ทำท้าวภาวะธาตุ: จาจา+อ+ติ

๒.ตัวอักษรที่ทำทเวภาวะเข้ามาแล้วเรียกว่า อักษร (อักษร แปลว่า กล่าวส่วนที่เกินออกมา) เป็นการตั้งชื่อตัวอักษรที่ทำทเวภาวะ เข้ามา

- กม ๓๓๓ ทำทเวภาวะ กลายเป็น กกม
ก ตัวที่ซ้อนเข้ามาเรียกว่า อักษร
- ทา ๓๓๓ ทำทเวภาวะ กลายเป็น ทาทา
ทา ตัวที่ซ้อนเข้ามาเรียกว่า อักษร
- จา ๓๓๓ ทำทเวภาวะ กลายเป็น จาจา
จา ตัวที่ซ้อนเข้ามาเรียกว่า อักษร

๓. ถ้าสระที่ผสมกับตัวอักษรเป็นสระเสียงยาวต้องรัสสะให้เป็น
สระเสียงสั้น (ยกเว้น ฎ ฏ ฑ ให้แปลงเป็น อ) ตัวอย่างเช่น

ทา ฑาตุ   ทำเทวภาวะเป็น ทาหา

รัสสะ **อา** ที่ **ทา** เป็น **ทหา**

หา ฑาตุ   ทำเทวภาวะเป็น หาหา

รัสสะ **อา** ที่ **หา** เป็น **หหา**

จา ฑาตุ   ทำเทวภาวะเป็น จาจา

รัสสะ **อา** ที่ **จา** เป็น **จจา**

๔.ห้ามพยัญชนะชนิดอยู่ติดกันเมื่อทำเทวภาวะ ถ้าตัวอักษรและตัวต้น
ธาตุเป็นชนิดเหมือนกันต้องแปลงตัวอักษรเป็นพยัญชนะลีลิต

ข ฅ ฏ ทำเทวภาวะเป็น ขข

ข เป็นพยัญชนะชนิดอยู่ติดกันไม่ได้ ต้องแปลง ข ตัวแรก (ตัวอักษร)
เป็นพยัญชนะลีลิตในวรรคเดียวกัน คือแปลงเป็น ก กลายเป็น กข

ฎ ฅ ฏ ทำเทวภาวะเป็น ฎฎ

ฎ เป็นพยัญชนะชนิดอยู่ติดกันไม่ได้ ต้องแปลง ฎ ตัวแรก (ตัวอักษร)
เป็นพยัญชนะลีลิตในวรรคเดียวกัน คือแปลง ฎ เป็น พ กลายเป็น พฎ

(เฉพาะ ฎ ฅ ฏ ให้แปลงสระ อู ที่ตัวอักษรเป็น อ กลายเป็น พฎ)

ตารางอักษรในภาษาบาลี
แสดงพยัญชนะที่เป็นลีลิตและฉนิิต
เกี่ยวกับการทำเทวภาวะธาตุ

ฐานที่เกิดเสียง	สีถิล	ชนิต	สีถิล	ชนิต	วิมุตติ
กัณฐะ (คอ)	ก	ข	ค	ฌ	ง
तालुश्च (เพดาน)	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
मूठश्च (ปุ่มเหงือก)	ฎ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ
तंठश्च (ฟัน)	ด	ถ	ท	ธ	น
ओणुश्च (ริมฝีปาก)	ป	ฝ	พ	ภ	ม

แปลงตัวอักษรที่อยู๋แถวที่ ๒ ในแต่ละวรรคเป็นตัวที่ ๑
 แปลงตัวอักษรที่อยู๋แถวที่ ๔ ในแต่ละวรรคเป็นตัวที่ ๓

๕.ห้ามพยัญชนะกัณฐชะ (เกิดที่คอ) อยู่ติดกันเมื่อทำทวารภาวะ ถ้าติดกันให้แปลงตัวอักษรเป็นพยัญชนะतालुชะ (เกิดที่เพดาน)

เช่น กม चातु ทำทวารภาวะกลายเป็น กกม

ก เกิดที่คอ (กัณฐชะ) จึงต้องแปลง ก เป็น จ กลายเป็น จกม

สรุปว่า ให้แปลงตัวอักษรที่อยู่ในวรรค ก เป็นพยัญชนะวรรค

จ (หรือวรรค ต เฉพาะ กิต चातु) ให้ลำดับตรงกัน

๖. ลงนิคคหิตที่ตัวอักษรได้ แล้วให้แปลงนิคคหิตเป็นพยัญชนะ ที่สุดวรรคของพยัญชนะที่อยู่หลังอักษร

เช่น กม ชาติ ทำเทวภาวะ กลายเป็น กกม

ก เกิดที่คอจึงต้องแปลง ก เป็น จ กลายเป็น จกม

จากนั้นให้ลงนิคคหิตเป็น **จกม** แล้วแปลงนิคคหิตเป็น **ง** กลายเป็น

จงกม เช่น **จงกมติ, จงกมนติ (ย่อมเดิน)** เป็นต้น

คม ชาติ ทำเทวภาวะ กลายเป็น คคม

ค เกิดที่คอจึงต้องแปลง ค เป็น ช กลายเป็น ชคม

จากนั้นให้ลงนิคคหิตเป็น **ชคม** แล้วแปลงนิคคหิตเป็น **ง** กลายเป็น

ชงคม เช่น **ชงคมติ, ชงคมนติ (ย่อมไป, ย่อมเที่ยวไป)** เป็นต้น

๗. ถ้าปัจจัยที่ลงหลังธาตุเป็นพยัญชนะชนิด ให้แปลงที่สุดธาตุเป็น พยัญชนะลีล กล่าวคือ

- ให้แปลงพยัญชนะที่สุดธาตุที่อยู่ตัวที่ ๒ ในแต่ละวรรคเป็นตัวที่ ๑

- แปลงพยัญชนะที่สุดธาตุที่อยู่ตัวที่ ๔ เป็นตัวที่ ๓

- กุช+ข+ติ = พกุกขติ

ข ปัจจัยเป็นพยัญชนะชนิด ข ซ้อนหน้า ข^๒ ไม่ได้จึงต้องแปลง ข เป็น ก

- กิต+จ+ติ = ติกิจจติ

จ ปัจจัยเป็นพยัญชนะชนิด ต ซ้อนหน้า จ^๒ ไม่ได้จึงต้องแปลง ต เป็น จ

แสดงวิธีการทำทวารภาวะ จา ฐาตุ เป็นตัวอย่าง

๑. จา ฐาตุ ทำทวารภาวะเป็น จาจา รัสสะ อา ที่ จา กลายเป็น จจา
๒. จ เป็นฉนิต ตามกฎการทำทวารภาวะฐาตุ ฉนิต ๒ ตัวอยู่ติดกันไม่ได้ (เปล่งเสียงยาก) ดังนั้นจึงต้องแปลง จ ตัวอัมภาสอันเป็นพยัญชนะตัวที่ ๒ (ฉนิต) ให้เป็นพยัญชนะตัวที่ ๑ คือ ฎ (ลีถิล) กลายเป็น ฎจา
๓. พยัญชนะมุทธชะ (เกิดที่ปุ่มเหงือก) อยู่ติดกันเปล่งเสียงยากจึงต้องแปลงให้ เป็น ต (เกิดที่ฟัน) ซึ่งอยู่ในฐานที่ต่ำขึ้นมากลายเป็น ตจา
๔. แปลง อ ที่ ต เป็น อิ กลายเป็น ติจา
๕. ลง ฎ สังโยคกลายเป็น ติฎจา รัสสะ อา ที่ จา กลายเป็น ติฎจ
๖. จากนั้นนำ ติฎจ ไปลงปัจจัยและวิภัตติ เช่น ติฎจติ, ติฎจนติ, ติฎจสิ

วิธีการนำธาตุประกอบกับปัจจัยและวิภัติ

อเนกสัระธาตุหรือธาตุที่มีหลายพยางค์เช่น **ชาคร (ตั้น)**, **วายม (พยามยาม)**, **กร (ท่า)**, **ปิลธิ (ประดับ)**, **ครห (ตำหนิ)** เป็นต้น เมื่อนำไปประกอบกับธาตุและวิภัติต้องลบสระที่สุดธาตุทิ้งก่อนเสมอ เหตุที่ต้องลบสระที่สุดธาตุก่อนเพราะพยัญชนะตัวเดียวไม่สามารถผสมสระควาละ ๒ ตัวได้ต้องลบทิ้งตัวหนึ่ง **ถ้าลง อิ**

อากมให้ลบสระที่ปัจจัยทิ้งด้วย แล้วนำธาตุมาผสมกับปัจจัยและวิภัติ

- ชาคร	ลบสระที่สุดธาตุ	กลายเป็น ชาครุ	ทำเทวภาวะเป็น ชชาครุ
- วายม	ลบสระที่สุดธาตุ	กลายเป็น วายมุ	ทำเทวภาวะเป็น ววายมุ
- กร	ลบสระที่สุดธาตุ	กลายเป็น กรุ	ทำเทวภาวะเป็น จกรุ
- ครห	ลบสระที่สุดธาตุ	กลายเป็น ครหุ	ทำเทวภาวะเป็น ชครหุ

วิธีทำ : ซาคร+โอ+อิ+ตถ

ลบ อ ที่ ซาคร กลายเป็น ซาคร
ทำเทวภาวะเป็น ชซาคร

ลง โอ+อิ+ตถ ลบ โอ ปัจจัย

สำเร็จรูปเป็น

ชชาคริตถ (ตื่นแล้ว)

สำหรับวิภัตติในหมวดปโรกขาวิภัตติที่เป็นสระ ถ้าปัจจัยที่ลงหลังธาตุเป็นสระ (อ, เอ, โอ) และวิภัตติก็เป็นสระ (อ, อุ, เอ, อัม, อี้) ให้ลบปัจจัยทิ้งด้วย

วิธีทำ : กร+โอ+อ

ลบ อ ที่ กร กลายเป็น กร
ทำเทวภาวะเป็น จกร

ลง โอ + อ ลบ โอ ปัจจัย

สำเร็จรูปเป็น

จกร (ทำแล้ว)

แจก พुरु ธาตุ (กล่าว) + เป็นกัตตฺวาจก (อ)
ด้วยปโรททวิภัตติเป็นตัวอย่าง

บุรุษ	ปรัสสบท		อัตตโนบท		โยคะ
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.	
ปฐุมบุรุษ	อาห	อาหุ	พुरुวิตถ	พुरुวิเร	นามโยคะ
มัสฉิมบุรุษ	พुरुเว	พुरुวิตถ	พुरुวิตถเ	พुरुวิวิเ	ตุมหโยคะ
อุตตมบุรุษ	พुरुว	พुरुวิมฺห	พुरुว	พुरुวิมฺเ	อัมหโยคะ

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ พुरु ธาตุ

๑. พुरु ธาตุ (กล่าว) แปลงเป็น อาห เฉพาะกับวิภัตติฝ่ายปรัสนสบท
ปรัสนบุรุษเท่านั้น ส่วนวิภัตติที่เหลือให้แปลง พुरु เป็น พุรว
ทั้งหมด (พุรว มาจากการแปลง อุ ที่ พुरु เป็น อว)
๒. อาห, อาหุ อาจารย์บางพวกกล่าวว่ามาจาก อห ธาตุ จากนั้นทำเทว
ภาวะ เป็น ออห ตัวอักษรต้นธาตุเป็นสระ อ ทั้งคู่จึง
ที่อะ อ เป็น อา ตามหลักการสนธิ กลายเป็น อาห

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี หมวดปโรกขา ฝ่ายปรัสนบพ

๑. เตเนาห ภควา. (แปลง พुरु เป็น อาห)

พระเหตุ^๑นั้น อ.พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสแล้ว.

๒. เตเนาหุ โปราณาจรียา. (แปลง พुरु เป็น อาห)

เพราะเหตุ^๑นั้น อ.พระโบราณจารย์ ท. กล่าวแล้ว.

๓. อตีตกาเล ตวั อิมิ คากิ พุรว. (แปลง อุ ที่ พुरु เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.ท่าน กล่าวแล้ว ซึ่งคาถา^๑นี้.

๔. อดีตกาลเอ ตุมฺเห อิมํ คาถํ พุรวิตฺถ. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.ท่าน ท. กล่าวแล้ว ซึ่งคาถานี้.

๕. อดีตกาลเอ อหํ อิมํ คาถํ พุรวํ. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.เรา กล่าวแล้ว ซึ่งคาถานี้.

๖. อดีตกาลเอ มยํ อิมํ คาถํ พุรวิมฺห. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.เรา ท. กล่าวแล้ว ซึ่งคาถานี้.

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี หมวดปโรกขา ฝ่ายอรรถนโบท

๑. อตีตกาเล ภควา พุริตฺถ. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสแล้ว.

๒. อตีตกาเล โปราณาจริยา พุริเว. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.พระโบราณจารย์ ท. กล่าวแล้ว.

๓. อตีตกาเล ตฺवं อิมํ คาถํ พุริตฺถเ. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.ท่าน กล่าวแล้ว ซึ่งคาถานี้.

๔. อดีตกาลเอ ตุมฺเห อิมํ คาถํ พุรวิวุโห. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.ท่าน ท. กล่าวแล้ว ซึ่งคาถานี้.

๕. อดีตกาลเอ อหํ อิมํ คาถํ พุรวี. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.เรา กล่าวแล้ว ซึ่งคาถานี้.

๖. อดีตกาลเอ มยํ อิมํ คาถํ พุรวิมฺเห. (แปลง พุรุ เป็น พุรว)

ในกาลอันล่วงไปแล้ว อ.เรา ท. กล่าวแล้ว ซึ่งคาถานี้.

แจก กม ธาตุ (เดิน) + เป็นกัตตวาจก (อ)
 ด้วยปโรทวาริภัตติเป็นตัวอย่าง (ทำเทวภาวะเป็น จงกม)

บุรุษ	ปรัสสบท		อัตตโนบท		โยคะ
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.	
ป्लुम्बुรุษ	จงกม	จงกมุ	จงกमितถ	จงกมิเร	นามโยคะ
มच्चिमिम्बुรุษ	จงกเม	จงกमितถ	จงกमितโถ	จงกมิวโห	ตุมหโยคะ
उत्तम्बुรุษ	จงกมံ	จงกมิम्ห	จงกมि	จงกมิम्हे	อัมหโยคะ

ประกอบกิจการจาก ทา ธาตุ (ให้) ด้วยปโรกขาวิภัตติ
และแต่งประโยคให้สมบูรณ์
ให้ครบทั้ง ๓ บุรุษ ๒ วจนะ

บุรุษ	วจนะ	วิภัติ	ภาษาบาลี
๑)ปฐม.	เอก.	อ	: วิชา สุตตัม พุทธสฺส มหทานํ ทท.
	คำแปล		: อนุวิชา ภายแล้ว ซึ่งมหทาน แก่พระพุทธเจ้า ตลอดวันหนึ่ง
๒)ปฐม.	พหุ.	อุ	: วิชา สุตตัม พุทธสฺส มหทานํ ทพ.
	คำแปล		: อนุวิชา พ. ภายแล้ว ซึ่งมหทาน แก่พระพุทธเจ้า ตลอดวันหนึ่ง
๓)มัชฌิม.	เอก.	เอ	: ตูวํ สุตตัม พุทธสฺส มหทานํ ทเท.
	คำแปล		: อนุทาน ภายแล้ว ซึ่งมหทาน แก่พระพุทธเจ้า ตลอดวันหนึ่ง

๔) มัชฌิม.	พหุ.	ตถ	: ตุมฺเห สตฺตาทํ พุทฺธสฺส มหาทานํ ททิตถ.
	คำแปล		: หนฺนํ ท ภายเล้า ซึ่งมหากน เก้าพระพุทเจ้า ตลอดวันนิจ
๕) อุตตม.	เอก.	อํ	: อํ สตฺตาทํ พุทฺธสฺส มหาทานํ ททํ.
	คำแปล		: หนฺนํ ภายเล้า ซึ่งมหากน เก้าพระพุทเจ้า ตลอดวันนิจ
๖) อุตตม.	พหุ.	มฺห	: มยํ สตฺตาทํ พุทฺธสฺส มหาทานํ ททิมฺห.
	คำแปล		: หนฺนํ ท ภายเล้า ซึ่งมหากน เก้าพระพุทเจ้า ตลอดวันนิจ